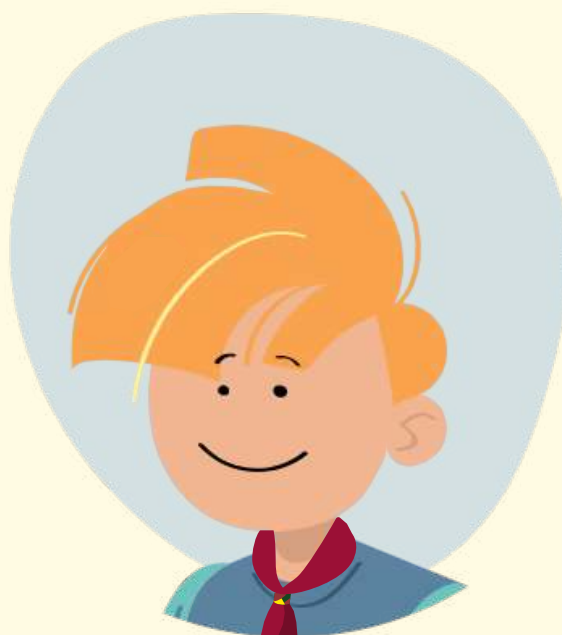

ПЛАСТ
Національна скаутська
організація України

СХОДИНИ ДЛЯ ЮНАЦТВА

Сходи́ни 6 “Фі́зична безпе́ка”

Про що ці сходи́ни?

Заняття створено, щоб навчити юнаків та юначок базових правил безпеки і поведінкових норм під час війни.

Завдяки схода́нам юна́цтво (підлітки):

1. опанує правила поведінки при виявленні різних типів мін;
2. знатиме порядок дій на вулиці, що і кому можна говорити;
3. вмітиме швидко зреагувати у разі застосування радіаційної та біологічної зброї;
4. відрізнятиме отруйні гриби й знатиме, що робити при зустрічі з дикими тваринами.

Формати проведення сходи́н:

Матеріали заняття можна використати як в онлайн, так і офлайн форматах. У тексті вказані варіації для обох варіантів проведення.

Рекомендований вік учасників: 12–17 років, УПУ.

Тривалість заняття: 110 хв

Рекомендації щодо проведення сходи́н:

- Для ефективного проведення сходи́н потрібно забезпечити юнацтво доступом до інтернету.
- Для підліткового віку в межах теми важливо дотримуватись кількох правил:
 - подавати перевірену інформацію згідно з офіційними джерелами;
 - виробити навички пильності та швидкої реакції на надзвичайні ситуації;
 - донести юнацтву важливість фізичної безпеки під час війни.

ПЛАН ЗАНЯТТЯ

Привітання: СКОБ! Слава Україні! Сьогодні поговоримо на серйозну тему і я щиро сподіваюся, що ці знання вам не знадобляться, але пам'ятати їх необхідно в будь-якому разі. Адже пластун завжди має бути готовим!

(10 хв) Відкриття

Збірка, звіт, привітання пластовим гаслом “СКОБ!”, молитва, гімн Пласту.

(15 хв) Гутірка

Відеоматеріал про ядерну загрозу. Після відео потрібно запитати, що запам'ятали юнаки чи юначки.

Перейдімо до дій у разі хімічної атаки чи аварії на хімпідприємстві:

- щільно зачинити вікна та двері, вентиляційні отвори, димоходи,
- заклеїти щілини у вікнах папером чи скотчем,
- увімкнути телевізор чи радіо для отримання подальших вказівок,
- попередити близьких про небезпеку та можливу евакуацію,
- вимкнути побутові прилади та газ.

У разі евакуації візьміть з собою аптечку. Одягніться так, щоб залишилося якомога менше відкритої шкіри. Використовуйте протигази або ватно-марлеві пов'язки, змочені водою або, краще, 2–5% розчином питної соди (при ураженні хлором), оцтової або

лимонної кислоти (при ураженні аміаком). Обережно і без паніки вийдіть з приміщення, використовуючи сходи. На вулиці не біжіть, не торкайтеся ніяких предметів, не наступайте у калюжі. Не їжте і не пийте нічого. Якомога швидше залиште зону ураження, рухаючись поперек потоку повітря чи вітру.

За потреби поглиблення цієї теми розкажіть юнацтву про різницю небезпеки отруєння кількома типами речовин та що робити в таких випадках. Детальна інформація про це у Матеріалах [2].

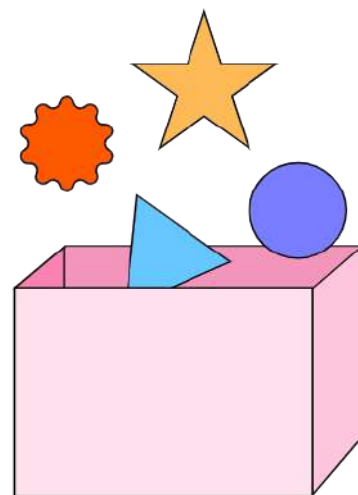
(10 хв) Обговорення

Чому дії при цих загрозах так відрізняються? Порівняйте їх (наприклад, чи потрібно залишатися в приміщенні при ядерній/хімічній загрозі?).

(10 хв) Гра

— **Для офлайн-сходин:** Виховник збирає юнацтво в однолаву, каже: “Розхід, щоб вас не бачили!”, після цих слів повертається до них спиною і рахує до десяти (до п’яти, якщо сходини у приміщенні). Гравці повинні за цей час встигнути сховатися. Якщо виховник, не сходячи з місця, бачить учасника, той програє. Рекомендуємо грати в цю гру 3–4 рази, де виховник стоятиме в різних місцях, і бачитиме все під іншим ракурсом.

— **Для онлайн-сходин:** Учасники по черзі описують предмет ліворуч від них, не показуючи його на камеру. Опис має складатися лише з кольору, форми, розміру, текстури. Решта повинні відгадати предмет.

(15 хв) Робота в групах

Виховник ділить юнацтво на 2 команди і роздає/надсилає кожній по 10 карток із Додатку 1. Команда повинна вивчити інформацію з карток і коротко занотувати, де який тип мін зустріти найбільш імовірно.

Далі в **офлайн-форматі** команди повинні розмістити свої картки по невеликій території, моделюючи місцезнаходження мін, зображених на них. Тоді команди повинні відшукати картки протилежної команди і записати інформацію вже про них. До нотаток обов’язково має входити зовнішній опис та ймовірне місце натрапляння на міну.

В **онлайн-форматі** команди можуть скористатися будь-яким зображенням місцевості й точками позначити місця найбільш ймовірного розташування мін.

Опісля необхідно надати інформацію поводження з вибухонебезпечними пристроями.

- Якщо ви виявили підозрілий предмет, схожий на вибухонебезпечний:
- У жодному разі не торкатися знахідок власноруч і не дозволяйте це робити іншим. Категорично забороняється переміщувати вибухонебезпечні предмети, намагатися розібрати їх, заносити у приміщення, закопувати у землю, кидати у водойми тощо.
- Відійдіть від підозрілого предмета якомога далі.
- Якимось позначте місце знахідки.
- негайно повідомте про небезпечну знахідку підрозділи ДСНС (за номером 101) або поліції (102).
- Дочекайтеся приїзду фахівців із знешкодження вибухонебезпечних предметів і вкажіть місце розташування підозрілої знахідки.

Виховник повинен наголосити, що ці пристрої зазвичай трапляються на колишніх місцях ведення бойових дій, тож не потрібно обшукувати власну кімнату чи подвір'я відразу ж після сходин.

(10 хв) Гра

Ведучий каже: “Зараз ми всі разом будемо малювати картину словами. Я беру великий аркуш паперу (показує руками) і малюю на ньому лінію горизонту. Я передаю цю картину тобі, ... (називає ім'я того хто сидить поруч). Учасник “бере картину” і каже: “Я бачу на цій картині лінію горизонту, яку намалював ... (ім'я ведучого), малюю на ній (називає те, що хоче намалювати на картині) і передаю цю картину тобі, ... (ім'я наступного по колу учасника)”.

Таким чином кожен учасник називає все, що до нього “намалювали” інші, в тому порядку, в якому ці предмети з'явилися на картині, при цьому, додаючи до назви кожного предмета: “... який намалював (ім'я автора)”. Коли картина обійшла коло, і кожен учасник додав до неї щось своє, вона знову опиняється у виховника, і він знову перераховує всі предмети і авторів по порядку. Потім каже: “Ось така у нас вийшла картина”.

(10 хв) Гутірка

Базові правила поведінки в громадському місці:

- Важливо написати на окремому папірці номер телефону когось із рідних, хто є на зв'язку, а також своє прізвище та ім'я. Сховайте його у верхньому одязі на випадок екстреної ситуації.
- Завжди перевіряйте, чи ваш телефон заряджений, коли виходите з дому, та чи є достатня кількість грошей для дзвінків.
- Поставте номер когось з батьків чи рідних на швидкий набір чи екстрений дзвінок у смартфоні.
- На вулицях міст, де відбуваються обстріли, можуть бути уламки від ракет чи іншої зброї — чіпати їх не можна. Також не варто заходити в закинуті будівлі чи покинуті будинки, оскільки вони можуть бути замінованими. Не можна підіймати на вулиці, у під'їзді, в магазині чи в будь-якому місці за межами дому будь-що з землі: цукерки, маленькі іграшки, різнокольорові предмети, мобільні телефони, адже в них може бути вибухівка.
- Якщо на вулиці вас кличе незнайома людина, не відгукуйтеся, а повідомте про це когось із дорослих.

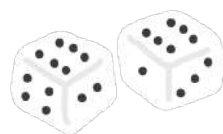
(10 хв) Обговорення

Що потрібно робити при зустрічі з дикими звірами? А якщо натрапите на незнайомий гриб? Чи відрізнятимуться ваші дії, якщо ви будете не в громадському місці, а в лісі? Виховник має донести дітям однаково обережно ставитися до навколишнього середовища як серед людей, так і серед дикої природи.

(10 хв) Гра

Кожний юнак приносить із собою на сходина один предмет. Усі сідають навколо стола (якщо це офлайн-формат) і тримають свій предмет перед собою. По одній хвилині всі ховають свої речі. Виховник викликає за порядком ім'я кожного члена гуртка, а всі записують, що він/вона принесли. В кінці все написане звіряється.

(10–15 хв) Закриття

Збірка, Гімн закарпатських пластунів, молитва, закриття пластовим гаслом "СКОБ!"

Найбільш розповсюджені вибухонебезпечні предмети:

Це - мінометна міна 82 мм:

У разі не спрацювання снаряду після пострілу із гармати, глибина його проникнення у ґрунт може становити близько 1-го метра. Мінометну міну 82 калібру, можна виявити на поверхні ґрунту у місцях ведення бойових дій, знаходження тимчасових польових складів та на покинутих військових позиціях.

Найбільш розповсюджені вибухонебезпечні предмети:

Це - гранатометний набій «ВОГ – 17» калібру 30мм (являє собою осколкову гранату):

У разі не спрацювання гранатометного пострілу, глибина проникнення у ґрунт може становити близько 10 см. Велику кількість боеприпасів можна виявити на поверхні ґрунту у місцях ведення бойових дій, знаходження тимчасових польових складів та на покинутих військових позиціях.

Найбільш розповсюджені вибухонебезпечні предмети:

Це - протитанкова міна ТМ-62М:

Міна ТМ – 62 може бути закопана у ґрунт або замаскована травою та іншою рослинністю на дорогах біля місць ведення бойових дій та знаходження військових позицій.

Найбільш розповсюджені вибухонебезпечні предмети:

Це - протипіхотна вистрибуюча осколкова міна кругового ураження «ОЗМ – 72»:

Міна ОЗМ – 72 може бути замаскована кущами та іншою рослинністю біля місць ведення бойових дій та знаходження військових позицій.

Найбільш розповсюджені вибухонебезпечні предмети:

Це - осколочно-фугасний артилерійський снаряд калібру 122 мм:

У разі не спрацювання снаряду після пострілу із гармати, глибина проникнення у ґрунт може становити близько 3-х метрів. Артилерійський снаряд калібру 122 мм та боєприпаси аналогічного зразка, але іншого калібру, можна виявити на поверхні ґрунту в місцях ведення бойових дій, знаходження тимчасових польових складів та на покинутих військових позиціях.

Найбільш розповсюджені вибухонебезпечні предмети:

Це - протипіхотна міна «ПМН» (фугасна):

Фугасна міна натискної дії може бути закопана у ґрунт або замаскована, травою та іншою рослинністю вздовж доріг та стежок біля місць ведення бойових дій та знаходження військових позицій.

Найбільш розповсюджені вибухонебезпечні предмети:

Це - протипіхотна міна ПФМ-1 (фугасна):

Фугасна міна натискної дії може бути замаскована травою та іншою рослинністю, її можна виявити біля місць ведення бойових дій та знаходження військових позицій.

Найбільш розповсюджені вибухонебезпечні предмети:

Це - касетна протитанкова міна «ПТМ - 1»:

У разі не спрацювання касети після її відділення від корпусу ракети боєприпаси можуть знаходитись на поверхні ґрунту у місцях ведення бойових дій та на покинутих військових позиціях.

**Найбільш розповсюджені
вибухонебезпечні предмети:**

**Це - ручна протипіхотна уламкова граната
«РГД – 5»:**

Ручна граната РГД – 5 та аналогічного зразка, можна виявити на поверхні ґрунту у місцях ведення бойових дій, знаходження тимчасових польових складів та на покинутих військових позиціях.

**Найбільш розповсюджені
вибухонебезпечні предмети:**

**Це- протипіхотна міна спрямованої
дії «МОН – 50»**

Міна МОН – 50 може бути замаскована гілками дерев та іншою рослинністю вздовж доріг та стежок біля місць ведення бойових дій та знаходження військових позицій.

**Найбільш розповсюджені
вибухонебезпечні предмети:**

**Це - постріл гранатометний «ВОГ – 25»
(осколковий боєприпас калібру 40мм для
підствольних гранатометів):**

У разі не спрацювання гранатометного боєприпасу глибина проникнення у ґрунт може становити близько 10 см. Велику кількість боєприпасів можна виявити на поверхні ґрунту у місцях ведення бойових дій, знаходження тимчасових польових складів та на покинутих військових позиціях.

**Найбільш розповсюджені
вибухонебезпечні предмети:**

**Це - кумулятивний гранатометний снаряд
«ПГ-7В» калібру 70,5 мм:**

У разі не спрацювання гранатометного боєприпасу глибина проникнення у ґрунт може становити близько 50 см. Боєприпас можна виявити на поверхні ґрунту у місцях ведення бойових дій, знаходження тимчасових польових складів та на покинутих військових позиціях.

**Найбільш розповсюджені
вибухонебезпечні предмети:**

**Це - кумулятивний танковий снаряд
калібру 125 мм:**

У разі не спрацювання танкового пострілу глибина проникнення снаряду у ґрунт може становити близько 2 метрів. Зазначений боєприпас або аналогічного зразка, але іншого калібру, можна виявити на поверхні ґрунту у місцях ведення бойових дій, знаходження тимчасових польових складів та на покинутих військових позиціях.

**Найбільш розповсюджені
вибухонебезпечні предмети:**

**Це - ручна протипіхотна оборонна
ударно-дистанційна граната «РГО»:**

Ручна граната РГО та аналогічного зразка, можна виявити на поверхні ґрунту у місцях ведення бойових дій, знаходження тимчасових польових складів та на покинутих військових позиціях.

**Найбільш розповсюджені
вибухонебезпечні предмети:**

**Це - Протипіхотна міна «ПОМЗ-2М» (являє
собойою осколковою гранату):**

Міна ПОМЗ-2М може бути замаскована гілками дерев та іншою рослинністю вздовж доріг та стежок біля місць ведення бойових дій та знаходження військових позицій.

**Найбільш розповсюджені
вибухонебезпечні предмети:**

Це - ручна осколкова граната «Ф – 1»:

Ручна граната, Ф – 1 та аналогічного зразка, можна виявити на поверхні ґрунту у місцях ведення бойових дій, знаходження тимчасових польових складів та на покинутих військових позиціях.

**Найбільш розповсюджені
вибухонебезпечні предмети:**

Це - осколковий бойовий елемент «9N210»:

У разі не спрацювання бойового елемента після його відділення від корпусу реактивного снаряду, боеприпаси можуть знаходитись на поверхні ґрунту у місцях ведення бойових дій та на покинутих військових позиціях.

**Найбільш розповсюджені
вибухонебезпечні предмети:**

**Противіхотна осколкова керована міна
спрямованої дії «МОН – 100»:**

Міна МОН – 100 може бути замаскована гілками дерев та іншою рослинністю вздовж доріг та стежок біля місць ведення бойових дій та знаходження військових позицій.

**Найбільш розповсюджені
вибухонебезпечні предмети:**

Це - противіхотна міна ПМН-2:

Фугасна міна натискної дії може бути закопана у ґрунт або замаскована травою та іншою рослинністю вздовж доріг та стежок біля місць ведення бойових дій та знаходження військових позицій.

Додаткові матеріали:

1. Як вижити після ядерного удару [тут](#).
2. Що робити у разі хімічної атаки або аварії на [хімпідприємстві](#).
3. Фізична безпека дітей під час війни [тут](#).
4. Правила поведінки в часі війни [тут](#).
5. Короткі інструкції, які можуть врятувати ваше життя, [тут](#).

ПЛАСТ
Національна скаутська
організація України